

A 1901/UKK

Framlagt av Mittengruppen
Behandlas i Utskottet för kunskap och kultur i Norden

**Medlemsförslag
om Framtidens cirkulära bibliotek****Förslag**

Mittengruppen föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att starta ett program för kunskapsutbyte mellan nordiska bibliotek och andra aktörer för främjandet av cirkulär ekonomi, och

att att leda högnivådiskussioner om behovet av cirkulär ekonomi som en del av det nordiska bibliotekets uppdrag

Bakgrund

Att ställa om dagens linjära materialflöden till cirkulära system är helt kritiskt för att minska den globala användningen av naturresurser. Genom återanvändande, reparationer, rekonditionering och återvinning ökas livslängden på material vilket i förlängningen minskar miljö- och klimatpåverkan märkbart. På så sätt är omställningen till en cirkulär ekonomi ett effektivt verktyg för att nå de globala hållbarhetsmålen, den nordiska visionen och de nationella hållbarhetsmålen.

En traditionellt stark men ofta förbisedd institution i det nordiska samfundet som länge arbetat med delningstjänster i praktiken är biblioteket. Genom att samla fysiska resurser kostnadsfritt för hela allmänheten har användningstiden för låne-material förlängts i förhållande till individuella innehav. Biblioteken är också ofta strategiskt placerade i stads- och bymiljöer för maximal folklig tillgänglighet.

Även om bibliotekens kärnuppdrag är och ska vara litteratur och media för allmän folkbildning, har flertalet nordiska bibliotek på senare tid utvidgat sina verksamheter för också andra låne- och delningstjänster. Detta beror delvis på behovet av breddning till följd av de minskade boklånen i digitaliseringens spår. Trenden beror också på det ökade konsumentintresset för delningsekonomi. Oslo stadsbibliotek har som en del i sitt partnerskap med Makerspace-rörelsen en egen syavdelning.¹ I Helsingfors stadsbibliotek kan folk utöver symaskiner också låna arbetsverktyg.² Det nya biblio-

---

¹ <https://www.tekstilaksjonen.no/deichman>

² <https://www.hel.fi/uutiset/sv/helsingfors/biblioteket-ar-delningsekonomin-pionjar>

teket i Hyllie, Malmö kommer att utrustas med bland annat en reparationsverkstad.³ Många fler exempel finns.

En omställning till cirkulär ekonomi kräver att alla samhällssektorer drar åt samma håll. För bibliotekens del skulle det närmast innebära att även andra kategorier av resurser än idag blir minst lika etablerade som låneobjekt. En rimlig konsekvens av detta blir att medborgare blir mer medvetna om sina konsumtionsvanor och förändrar sina beteendemönster. För att den omställningen ska vara möjlig krävs bland annat intresse, kompetens, medborgarsamverkan och delning av goda erfarenheter mellan bibliotek. En tät samverkan med samhället är också viktig så att bibliotekens nya verksamheter inte underminerar det goda cirkuläreconomiska arbete som redan görs där biblioteken är belägna, såsom klädotek, fritidsbanker eller frivilligcentraler.

Det nordiska samarbetet har en viktig roll som brygga för delning av goda erfarenheter och inspiratörer för innovation och kreativitet. Med tanke på det intresse som många bibliotek redan uppvisar för stimulerande av cirkulär ekonomi vore det synnerligen positivt om Nordiska ministerrådet tog en aktiv roll i att sprida goda erfarenheter till också andra bibliotek och ledde högnivådiskussioner med berörda intressenter om behovet av att utvidga det nordiska bibliotekets uppdrag. Vad innebär denna nya rollbeskrivning för utbildningen av bibliotekarier? Många bibliotek hjälper allmänheten redan med digitala lösningar; ska detta också gälla cirkulär ekonomi? Kan bibliotekens delningstjänster på ett bredare sätt integreras i utbildningsväsendet? Hur kan biblioteken bli platser för innovation inom delningsekonomi?

Biblioteken har redan en traditionellt stark kunskap och erfarenhet av katalogisering och logistik. De är folkliga institutioner med många besökare. Låt oss använda den basen för att vidareutveckla de nordiska biblioteken som noder i omställningen till cirkulär ekonomi.

Norden den 14 januari 2022

---

³ <https://www.mynewsdesk.com/se/malmo/pressreleases/malmoes-naesta-bibliotek-byggs-i-hyllie-i-spektakulaert-kvarter-med-fokus-paa-haallbarhet-och-delningsekonomi-3132287>

Abbas Razvi (RV)
Anders Adlercreutz (sv)
Anders Eriksson (ÅF)
Arman Teimouri (L)
Bertel Haarder (V)
Edmund Joensen (sb)
Erling Bonnesen (V)
Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)
Hafdís Hrönn Hafsteinsdóttir (Flf)
Hanna Katrín Friðriksson (Vr)
Heidi Greni (Sp)
Jaspar Langgaard (sb)

Jenni Pitko (gröna)
Jouni Ovaska (cent)
Kathrine Kleveland (Sp)
Kjell-Arne (KD)
Kjerstin Wøyen Funderud (Sp)
Linda Modig (C)
Magnus Ek (C)
Mikko Kinnunen (cent)
Ola Elvestuen (V)
Pekka Aittakumpu cent)
Simon Holmström (HI)